

Posudek oponenta bakalářské práce

Název bakalářské práce: Kniha Kazatel a etika: příspěvek Tylera Atkinsona k teologii práce

Autorka práce: Pavel Cedivoda

Vedoucí práce: doc. Filip Čapek, Th.D.

Rok odevzdání: 2017

Studijní program/obor: Teologie/Evangelická teologie

Univerzita Karlova v Praze

Evangelická teologická fakulta

Katedra Starého zákona

Oponent: Viktor Ber, Th.D.

Práce si klade za cíl „představit knihu Tylera Atkinsona *Singing at the Winepress: Ecclesiastes and the Ethics of Work* a zasadit ji do kontextu starozákonní a teologické etiky“ (s. 9). V úvodu autor stručně naznačuje i Atkinsonovu tezi ohledně významu etiky práce pro knihu Kazatel. Tento důraz autor přijímá jako zásadní, neboť propojuje komplikovanou a v čase vzdálenou biblickou knihu kazatel s horizontem současného čtenáře (s. 10). V hlavních kapitolách práce pak autor nejprve představuje hlavní postavy starozákonní etiky v 2. pol. 20. stol. (Walter C. Kaiser, Jr.; Chris Wright, Janzen, Eckart Otto a další) a biblickou etiku dává do souvislosti s širší etikou teologickou a s bádáním nad knihou Kazatel. V druhé kapitole práce se autor zabývá obtížemi formálního i teologického rázu, které vedly k přehlížení knihy Kazatel v dějinách jejího výkladu. V kapitole třetí autor představuje „šest námětů k etickým úvahám“, které je dle Atkinsona nutno uvážít při snaze o nové uchopení etického přínosu knihy Kazatel. Mezi tyto náměty patří postava krále Šalomouna, pojem *hevel*, otázka epistemologie u Kazatele, komplex kult-ekonomika-politika, čas a konečně i motiv *carpe diem*. V poslední rozsáhlejší kapitole své práce pak autor představuje Atkinsonův teologický výklad Kaz 1,4–11 a 3,1–15. V prvním z těchto textů v navázání na Bonaventurův výklad hledá Atkinson teologii Slova (*D-B-R*), v tom druhém vychází Atkinson z Luthera a vykládá tento text ve smyslu „pobídnutí k aktivní účasti na životě stvoření“ (s. 50). Práci ukončuje poměrně chudý a strohý závěr, kromě seznamu literatury je připojen též užitečný jmenný rejstřík. Práce má velmi dobrou formální úpravu.

Předložená práce vyniká zejména zpracováním cizojazyčné sekundární literatury (komentáře, monografie, odborné články) ke knize Kazatel. Autor pochopil hlavní teze studované monografie, prokázal i orientaci v širším kontextu starozákonní biblistiky a teologické etiky. Klíčovou roli zde hraje Atkinsonova kniha, jedná se vlastně o její rozsáhlou recenzi ve stylu recenzního článku. Tento přístup samotný je u bakalářské práce zcela v pořádku, kriticky je však nutno hodnotit následující aspekty této konkrétní práce:

- Při své práci s hojnou cizojazyčnou literaturou je autor dle mého názoru přespříliš závislý na Atkinsonově monografii, srov. např. hodnocení Chrise Wrighta u Atkinsona¹ a v předložené bakalářské práci na s. 17 (včetně odkazu na Altera a jeho přínos pro literární vědu; zde je navíc parafráze Atkinsonova textu dle mého názoru na hranici přijatelnosti, lépe by bylo citovat a jako citaci vyznačit), autor práce např. k představení etiky Waldemara Janzena používá stejný citát (poněkud rozšířený), jako nalézáme u Atkinsona (s. 17 bakalářské práce, srov. s. 7 u Atkinsona), starozákonní teologickou etiku Eckarta Otto představuje stejným citátem Johna Bartona jako Atkinson (s. 18, srov. s. 6 u Atkinsona) atd. Mám tedy určité pochybnosti, zda a do jaké míry autor bakalářské práce skutečně samostatně pracoval s citovanými tituly, do jaké míry se pak jedná spíše o převzaté citace těchto autorů z Atkinsonovy monografie.
- Druhý kritický bod práce spatřuji v kapitole čtvrté. Je zřejmé, že autor chce představit zejména Atkinsonův výklad zmíněných veršů z knihy Kazatel. Je škoda, že se zde, nad biblickým textem, autor práce nepokusil přece jen o samostatnější exegetickou práci. U prvního textu sice zmiňuje některé překladové varianty včetně českých (s. 45), Septuagintu už opět uvádí pouze s odkazem na Atkinsonův výklad. Autor též nekriticky přejímá Atkinsonův výklad Kaz. 1,9–10, dle kterého tyto verše vyjadřují zásadní, silný a překvapivý kontrast mezi „není nic nového“ a „Je něco, o čem lze říct...“ Mnohé překlady (např. Český ekumenický překlad, ale i další) však v. 10 vykládají jako rétorickou otázku implikující zápornou odpověď, nikoli jako tezi v indikativu, která by kontrastovala s v. 9. Toto rétorické „je“ („existuje“) dle překladů implikuje zápornou odpověď, tedy opět „není“, „neexistuje“. Atkinson sám této překladové možnosti nevěnuje, zdá se, větší pozornost², v čemž jej bohužel následuje i autor práce.
Ani u u druhého textu se autor bakalářské práce nepokouší nad jeho výkladem zamyslet samostatně, Atkinsonův výklad pouze ozdobí nemnoha odkazy na jiné autory.

Závěrem: Práci by prospělo zřetelněji oddělit citace, parafráze a vlastní tvrzení. Mezi její klady patří široký záběr pokud jde o sekundární literaturu, vhodný výběr zajímavé monografie, z níž práce v zásadě vychází; patrná je však přílišná myšlenková závislost na jednom autorovi a pouze naznačená samostatná exegeze s biblického textu. Práce nicméně dosahuje požadované úrovně bakalářské práce.

Navrhované hodnocení: „velmi dobře“ (2)

V Poděbradech dne 11. 9. 2017

Viktor Ber, Th.D.

1 ATKINSON, T., *Singing at the Winepress: Ecclesiastes and the Ethics of Work*. London; New York: Bloomsbury; T. & T. Clark, 2015, s. 5.

2 ATKINSON, *Singing at the Winepress*, s. 194nn.